

РЕШЕНИЕ

№ 385

гр. София, 03.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 10-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на осми март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Цветко Лазаров

Членове: Ралица Димитрова
Нина Стойчева

при участието на секретаря Павлина Ив. Христова
като разгледа докладваното от Ралица Димитрова Въззивно гражданско дело
№ 20221000501541 по описа за 2022 година

Производството е образувано по въззивна жалба на В. Г. В. срещу решение № 266997/16.12.2021г. на СГС, ГО, 18 състав, постановено по гр.д. № 11766/18г., с което са отхвърлени исквете му с правно основание чл.439, ал.1 от ГПК за главницата от 10 000лв., по чл.55, ал.1 от ЗЗД и чл.86, ал.1 от ЗЗД и е прекратено производството по делото в една част.

Жалбоподателят излага, че първоинстанционното решение е недопустимо, тъй като исквете са родово подсъдни не на СГС, а на районен съд. Прави възражение за родово подсъдност. След като е установил, че искът му е само за 10000лв. е трябвало да прекрати производството по делото и да го изпрати на компетентния съд. Обжалваното решение е неправилно. Останали са необсъдени фактите, че изп.д. № 255/006г. е прекратено на 21.03.2014г., че длъжникът по изпълнителният лист от 2002г. е починал на 12.02.2011г. и от тази дата вискателят по горното изпълнително дело е имал правото и задължението да поиска от ДСИ да конституира наследниците му. Извършените процесуални действия по едно дело, респективно по изпълнително дело срещу едно физическо лице нямат правна стойност срещу друго физическо лице, което не е било конституирано в процеса и не е имало възможност да вземе участие и да защити правата и интересите си. Съдът не е отчел, че изп.д. № 255/06г. е било прекратено на 21.03.2014г., без въззивникът да е бил конституиран като длъжник. Не са му връчени доказателства в тази връзка. Такова твърдение и възражение в отговора на исковата молба не е направено. Само, когато наследникът бъде уведомен с акт за конституирането му, всички извършени действия по

изпълнителното дело могат да му се противопоставят. Поради липсата на връчен акт за конституирането извършените действия по изп.д. № 255/06г. са му непротивопоставими. Изпълнителните действия по изпълнителния лист, издаден по гр.д. № 3099/2002г., от СРС, 73 състав имат действие спрямо него от датата на образуване на изп.д. № 1464/14г. От датата на издаване на изпълнителния лист през 2002г. до 2014г. е минал период, надвишаващ значително срокът, предвиден в чл.110, б. „в“ от ЗЗД. Жалбоподателят сочи, че с отпадане на главното задължение, отпада и това за лихва. Предявеният отрицателен установителен иск е основателен, както и този по чл.55, ал.1 от ЗЗД.

Затова моли въззивния съд да отмени решението на СГС и да постанови друго, с което да уважи изцяло предявените искове.

Ответникът ДФ „Земеделие“ не взема становище по жалбата.

Национална агенция за приходите, трето лице помагач, в депозиран писмен отговор оспорва жалбата. Счита я за неоснователна.

Съдът след като обсъди събраните по делото доказателства в първоинстанционното и въззивно производство по реда на чл.235 от ГПК намира за установено следното от фактическа правна страна:

Съдът е сезиран с искове по чл.439, ал.1 от ГПК, чл.55, ал.1, пр.1 от ЗЗД и чл.86 от ЗЗД. В исковата молба ищецът В. В. твърди, че на 26.07.2002г. по гр.д. № 3099/02г. на СРС, 73 състав е издаден изпълнителен лист срещу Г. В. Г. в полза на ДФ „Земеделие“. Той е издаден на основание определение от 23.04.2002г. Длъжникът Г. Г. е починал на 12.02.2011г. Той е негов баща и наследодател. По този изпълнителен лист е образувано изп.д. № 74/2014г. на ЧСИ С. Г. по молба на вискателя от 16.05.2014г., с входящ номер при съдебния изпълнител от 21.05.2014г. В следствие това дело е изпратено за продължаване на действията на ЧСИ Г. С. под номер 1464/14г. Ищецът счита, че са налице основания за прекратяване на изпълнителното дело, тъй като е образувано и водено без правно основание. Още преди да бъде образувано е била изтекла петгодишната погасителна давност. Първото изпълнително действие е налагане заповед върху трудовото му възнаграждение на 02.06.2014г. Образуването на изпълнително дело не спира погасителната давност. След получаване на призовката за доброволно изпълнение е направил възражение пред съдебния изпълнител С. Г. за изтекла погасителна давност, но то е останало без отговор. Пред ЧСИ Г. С. също е направил такова възражение, както и за липсата на правно основание за образуване и водене на изпълнителното дело. Те са оставени без уважение.

Ищецът твърди, че изпълнителното дело следва да се образува при кумулативно наличие на два документа-заповед за изпълнение и изпълнителен лист. В изпълнителното дело последният е в копие, а не в оригинал. Представянето само на един от двата документа не представлява законово основание да се образува и води принудително изпълнение.

Непредставянето на изпълнителния титул от страна на вискателя, означава че той не е могъл да докаже правото си на парична претенция срещу длъжника. Липсва положителна процесуална предпоставка за образуване на изпълнително дело, както и наличие на отрицателна процесуална предпоставка, поради което ЧСИ е следвало да откаже да

образува изпълнително дело. Счита, че като се приеме, че вземането е погасено по давност и искът по чл.439, ал.1 от ГПК е основателен, да бъде разгледан иск по чл.55, ал.1 от ЗЗД, тъй като всички предприети действия по незаконосъобразно образуваното изпълнително дело също са такива и подлежат на отмяна със задна дата. Всички принудително събрани от ищеца суми следва да му бъдат върнати заедно с лихва за забава. От трудовото му възнаграждение са удържани 5 350 лв. Лихвата за забава върху тази сума е 1173,17лв.

Затова ищецът моли съда да признае за установено по отношение на ответника ДФ „Земеделие“, че не дължи вземанията по изпълнителен лист от 26.07.2002г., издаден по гр.д. № 03099/02г. на СРС, а именно 30 000 лв. – главница, 7 128 лв. лихва за периода 02.09.2000г. до 22.04.2002г., както и законната лихва върху главницата от 23.04.2002г. до окончателното ѝ изплащане като погасени по давност. При условията на евентуалност моли съда да признае за установено, че към момента на подаване на молбата за образуване на изпълнително дело не е бил налице годин изпълнителен титул- заповед за изпълнение и евентуално изпълнителен лист и липсва право на принудително изпълнение. Да осъди ответника да му заплати сумата от 5 350 лв., неоснователно получена от ответника, както и лихвата за забава върху нея от 1173, 17лв. за периода от месец юни 2014г. до 05.09.2018г., в едно със законната лихва, считано от 03.09.2018г. до окончателното изплащане на главницата.

В депозиран писмен отговор в срока по чл.131 от ГПК ответникът ДФ „Земеделие“ оспорва исковете. Твърди, че са неоснователни. Сочи, че за вземанията си от физически и юридически лица се снабдява с изпълнителен лист въз основа на извлечение от сметка на основание чл.27, ал.2 от ЗПЗП. Вземанията, на основание пар.36, ал.1 от ПЗР на ЗИДДОК в сила от 01.10.2010г., се събират от НАП . Носител на материалното право на вземане е фондът, а не НАП. Ответникът поддържа, че са били налице предпоставките за издаване на заповед за изпълнение и изпълнителен лист. Вземанията му произтичат от договор № 14/13.10.1999г., сключен между него и Г. В. Г. за предоставяне на стоков кредит- семена за посев от пшеница. Още с молбата за образуване на изпълнително дело от 30.06.2006г. е поискано съдебният изпълнител да наложи запор върху банковите сметки на длъжника, да бъдат предприети действия по опис, оценка и публична продажба на движимо имущество на задълженото лице. Няма пречка след прекратяване на едно изпълнително дело изпълнителните листове да бъдат изискани и да бъде образувано въз основа на тях друго изпълнително дело. Това е направено от НАП, образувано срещу наследниците на първоначалния длъжник.

С определение от 02.10.2019г. НАП е конституирана като трето лице помагач.

Не се спори, че Г. В. Г. е починал на 12.02.2011г. и е оставил като законен наследник ищецът В. Г. В., син-удостоверение за наследници от 22.04.2014г. От същото, приложено по изп.д. № 74/14г. в цялост , се установява, че негови законни наследници са още Н. И. Г. – съпруга и С. Г. В. – дъщеря.

Не се спори, че по гр.д. № 3099/02г. на СРС, 73 в полза на ДФ „Земеделие“ е издадена заповед за изпълнение по чл.417, т.2 от ГПК и изпълнителен лист от 26.07.2002г. С нея

наследодателят на В. Г. В. Г. В. Г. е осъден да заплати на ДФ „Земеделие“ посочените в исковата молба суми.

Безспорно е, че въз основа на този изпълнителен лист, както и на още три, издадени срещу Г. В. Г. е било образувано изп.д. № 255/2006г. на ДСИ при Районен съд- гр. Търговище- молба от 30.06.2006г. С нея е поискано да бъде наложен запор върху банкови сметки на длъжника и насочване на принудителното изпълнение върху движими вещи на същия. С молби от 2008г. и 2009г. Агенцията за държавни вземания, сега НАП, е поискала извършването на действия по принудителното изпълнение. С постановление от 21.03.2014г. това изпълнително дело е било прекратено на основание чл.433, ал.1, т.8 от ГПК

Не е спорно, че с молба от 16.05.2016г., входирана пред ЧСИ С. Г. на 21.05.2014г. е образувано изп. д. № 74/14г. срещу наследниците на Г. В. Г.. Не е спорно, че това изпълнително дело е продължило под № 1464/16г. при ЧСИ Г. С., а след това под № 1203/18г на ЧСИ А. З.. И трите изпълнителни дела са приложени по делото.

В хода на съдебното дирене е прието заключение на счетоводна експертиза, която е установила, че по трите изпълнителни дела от трудово възнаграждение на ищеца са удържани общо 5 350лв. Лихвата за забава е 1193, 17лв.

Съдът възприема заключението като компетентно и безпристрастно.

Към исковата молба са представени писмени доказателства.

СГС е приел, че искът по чл.439, ал.1 от ГПК за лихвата е основателен и го е уважил. В тази част решението е влязло в сила. Прекратил е производството за сумата за 20000 лв. за главницата и за 4 752 лв. за лихвата. Прекратено е производството по предявения при условията на евентуалност иск за признаване за установено, че към датата на образуване на изпълнителното производство ответникът не е притежавал годен изпълнителен титул по отношение на ищеца и не е имал право да претендира вземането принудително. Отхвърлен е искът по чл.439, ал.1 от ГПК за 10 000лв., както и исковите по чл.55, ал.1 от ЗЗД за сумата от 5350 лв. и този по чл.86, ал.1 от ЗЗД за сумата от 1173, 17лв. за лихва за забава.

Пред настоящата инстанция нови доказателства не са ангажирани.

При така установената фактическа обстановка от правна страна съдът приема, че предмет на въззивно разглеждане са обективно съединени иски по чл.439, ал.1 от ГПК, чл.55, ал.1 от ЗЗД и чл.86, ал.1 от ЗЗД.

Въззивният съд се произнася служебно по валидността на първоинстанционното решение, по допустимостта му в обжалваната част, а по отношение на правилността му е обвързан от посочено в жалбата- чл.269 от ГПК, с изключение на допуснато нарушение на императивна материалноправна норма.

Обжалваното решение е валидно.

По допустимостта.

В жалбата е направено възражение за недопустимост на първоинстанционното решение поради родова неподсъдност на исковите на СГС. Поддържа се, че цената на исковите е под

25 000лв., поради което те е следвало да се разгледат от районен съд. Родовата подсъдност е абсолютна положителна процесуална предпоставка, за наличието на която съдът следи служебно. По делото се установява, че предявените искове са с цена под 25 000лв., което съгласно чл.104, т.4 от ГПК ги определя като родово подсъдни на районен съд. В случаите, когато те са разгледани от окръжен съд и е постановено решение, последното не може да бъде обезсилено само поради това, че претенциите са били подсъдни на районен съд. Тази норма също е императивна и задължава въззивния съд да я съобрази и приложи.

Съдебното решение би било недопустимо, ако по-ниският по степен съд е разгледал спор, родово подсъден на по-горната инстанция, но не и обратното. Затова обжалваното решение следва да бъде разгледано от настоящата инстанция като се приеме за допустимо./ Р№ 99/01.07.2020г. по гр.д. № 22/2020г., ВКС, III г.о., Р № 188/06.11.2015г. по гр.д. № 376/15г., ВКС, I г.о./

С оглед на изложеното обжалваният съдебен акт е допустим.

По правилността му.

По иска с правно основание чл.439, ал.1 от ГПК за главницата от 10 000лв.

Това е специален установителен иск, с който разполага длъжникът, когато срещу него е предприето принудително изпълнение. При оспорването му той може да се позовава на факти, настъпили след приключване на съдебното дирене в производството, по което е издадено изпълнителното основание. Чрез този иск длъжникът оспорва съществуването на вземането, респективно на правото на принудително изпълнение, претендирано срещу него. Искът е допустим само когато се основава на факти, настъпили след приключване на делото, по което е издадено изпълнителното основание.

Жалбоподателят извежда своето право от насочено срещу него принудително изпълнение и качеството му на длъжник в него. Това му дава активна материална легитимация да търси защита срещу изпълнението въз основа на факти, настъпили след приключване на съдебното дирене в производството, по което е издадено изпълнителното основание. Не е спорно, че изпълнителното основание е влязла в сила заповед за изпълнение. Новият факт, сочен от В. В., настъпил след приключването на заповедното производство, е юридическият факт на изтекла в негова полза погасителната давност. Това обосновава и процесуалната му легитимация като надлежна страна в процеса и правният интерес от водена на иска по чл.439, ал.1 от ГПК.

Пасивната материална легитимация на ответника, произтича от качеството му на кредитор на вземането, което е предявено за събиране в индивидуалното принудително изпълнение и което се оспорва. С оглед твърденията в исковата молба и неоспорване на фактите от ответника се обосновава пасивната му процесуална легитимация и качеството му на надлежна страна.

Въпросът поставен за разглеждане във въззивното производство е свързан с приложението на института на погасителната давност по отношение на правото на принудително изпълнение и валидността на действията, извършени от съдебния изпълнител по

изпълнителното дело.

Институтът на погасителната давност е част от материалното гражданско право. Той е уреден в чл.110 –чл.120 от ЗЗД и може да се разглежда като юридически факт и субективно право. Като юридически факт погасителната давност е период от време, през който носителят на правото бездейства и това поражда субективно право в полза на длъжника чрез волеизявление да погаси правото на ищеца на принудително изпълнение.

Погасителната давност е преобразуващо право, което кореспондира със задължението на носителя на правото да търпи погасяване на правото му на иск. Затова погасителната давност може да се дефинира като право на длъжника да погаси с волеизявление правото на иск или правото на принудително изпълнение. Погасителната давност не погасява материалното субективно право. В гражданския процес погасителната давност може да бъде въведена чрез правопогасяващо възражение като процесуално средство на защита. То трябва да бъде направено своевременно, за да се разгледа от съда и това е най-късно с отговора на исковата молба. Но погасителната давност може да бъде въведена в гражданския процес и като основание на иск, както в случая.

Не е спорно, че ДФ „Земеделие“ е предоставил на наследодателя на ищеца стоков кредит, както и че въз основа на стабилизирана заповед за изпълнение е издаден изпълнителен лист от 26.07.2002г., по който е образувано изпълнително производство под номер 255/2006г. пред ДСИ. С оглед на това се поставя въпросът за действието на ППВС № 3/18.11.1980г. и ТР № 2/2013/26.06.2015г. на ОСГТК на ВКС. Според решение № 170/17.09.2018г. по гр.д. № 2382/17г., IV г.о. отмяната на постановлението от 1980г. поражда действие от датата на обявяване на тълкувателното решение от 2015г. и дадените с него разрешения се прилагат по отношение само на висящите към този момент изпълнителни производства, но не и към приключилите. Съгласно приетото в ТР № 3/2020/28.03.2023г. на ОСГТК на ВКС, ако преди постановяване на тълкувателното решение са се осъществили факти, които са от значение за съществуващото между страните правоотношение, които са породили правните си последици, то те трябва да бъдат преценявани с оглед тълкувателния акт, действал към момента на настъпването на последиците. Към момента на образуване на изпълнителното дело на 30.06.2006г. е било приложимо ПП № 3/80г. на ВС до момента на обявяването на изгубило сила. Според него погасителна давност спира да тече докато трае изпълнителния процес относно принудителното осъществяване на вземането. Погасителна давност е текла от 26.07.2002г. до 30.06.2006г., като след втората дата е спряла да тече. Няма спор, че на 21.03.2014г. ДСИ е постановил постановление за прекратяване, тъй като по силата на закона е настъпила перемпция на основание чл.433, ал.1, т.8 от ГПК. С молба от 16.05.2014г. е образувано изп.д. № 74/14г. и давността отново е спряла да тече. За периода от 22.03.2014г. до 15.05.2014г. давност е текла, но не е изтекъл петгодишният давностен срок по чл.110 от ЗЗД. Този изпълнителен процес е бил насочен към наследниците на първоначалния длъжник Г. Г.. Следва да се посочи, че на основание чл.429, ал.2 от ГПК субективните предели на изпълнителният лист се разпростират и спрямо наследниците на наследодателя,

срещу което той е бил издаден. Той е основание принудителното изпълнение да се насочи срещу имущество на наследниците му, освен ако те не установят, че са отказали от наследство или че са го приели по опис. По делото не е установено, че В. В. се е отказал от наследството на наследодателя си Г. Г., нито, че го е приел под опис. С оглед, на което извършените спрямо него изпълнителни действия са валидни и законосъобразни като извършени въз основа на валидно издаден изпълнителен титул. Достатъчен за образуване на изпълнителното производство е изпълнителен лист, без да е представено пред съдебния изпълнител изпълнителното основание, въз основа на което е издаден, в случая заповед за изпълнение. Разпоредбата на чл.426, ал.1 от ГПК не предвижда като изискване за пристъпване към принудително изпълнение представяне на изпълнителен лист и кумулативно изискване към него да е представено изпълнителното основание, въз основа на което е издаден. Поради това валиден изпълнителен процес може да започне само въз основа на молба от вискателя и представен към нея изпълнителен лист. Това е необходимо и достатъчно условие за законосъобразност на индивидуалното принудително изпълнение. В хода на изп.д. № 74/14г., преобразувано в изп.д. № 1464/16г. е влязло в сила ТР № 2/2013/26.06.2015г. на ОСГТК на ВКС и то следва да намери приложение относно въпроса за погасителната давност след тази дата. Видно от изпълнителното дело е, че на 02.06.2014г.е изпратено заповорно съобщение до работодателя на В. В. „Пътинженерингсторй-Т“ ЕАД за налагане на заповор върху трудовото му възнаграждение. Въз основа на него са започнали месечни удържки на суми, превеждани по изпълнителното дело. Тези удържки са продължили и по новото изпълнително дело 1203/18г. на ЧСИ А. З.. С оглед т.10 от ТР № 2/26.06.2015г. на ОСГТК на ВКС давността се прекъсва с предприемане на кое да е изпълнително действие в рамките на определен изпълнителен способ до постъпване на парични суми от проданта или на плащания от трети задължени лица. Такова е било „Пътинженерингстрой-Т“ ЕАД. От прекъсването на давността започва да тече нова петгодишна погасителна давност. Всяко плащане е прекъсвало погасителната давност, поради което към датата на предявяване на иска петгодишната давност по чл.110 от ЗЗД не е изтекла, поради което и правото на принудително изпълнение не е погасено.

Изложеното налага извод за неоснователност на предявения иск по чл.439, ал.1 от ГПК по отношение на вземането на ДФ „Земеделие“ за главницата от 10 000лв.

Неоснователността на тази претенция обуславя неоснователност на иска с правно основание чл.55, ал.1, пр.1 от ЗЗД, тъй като удържаните суми от трудовото възнаграждение на ищеца не е без правно основание и не е настъпило неоснователно обогатяване по отношение на вискателя.

Правилно е било прекратено производството по отношение на останалата част от дълга, доколкото той не може да предявява чужди права пред съд, освен в предвидените от закона случаи-чл.26, ал.2 ГПК.

Правилно е било прекратено производството по отношение на искането да се признае за установено, че липсва годно изпълнително основание и на право на принудително изпълнение. Разпоредбата на чл.124, ал.1 от ГПК предвижда да се установи със сила на

пресъдено нещо съществуването на право или на правоотношение. Предвидена е възможност за установяване на факти с правно значение, когато това е установено със закон. В случая защитата срещу изпълнителното основание, заповед за изпълнение, е уредена в процесуалния закон и е различна от предприетата с този иск. Липсва правна възможност от предявяване на горните искове.

Поради изложените правни изводи първоинстанционното решение в обжалваната част трябва да се потвърди.

По отношение на разноските.

На жалбоподателя не се дължат разноски с оглед изхода на спора пред въззивния съд.

Ответникът по жалбата ДФ „Земеделие“ не е направил искане за разноски.

На третото лице- помагач НАП разноски не се дължат.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 266997/16.12.2021г. на СГС, ГО, 18 състав, постановено по гр.д. № 11766/18г., с което е отхвърлен искът на В. Г. В. с правно основание чл.439, ал.1 от ГПК за главницата от 10000лв., този по чл.55, ал.1 от ЗЗД и чл.86, ал.1 от ЗЗД и е прекратено производството по делото.

В останалата част решението е влязло в сила.

Решението е постановено при участието на трето лице помагач НАП.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС в едноседмичен срок от съобщението до страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____

